

Szanowny Pan

Prof. dr hab. inż. Bolesław Pochopień

Narodowa Rada Rozwoju przy Prezydencie RP

Sekcja „Gospodarka, praca, przedsiębiorczość”

Sekcja „Nauka, innowacje”

Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej

Polskiej

Biuro ds. Narodowej Rady Rozwoju

ul. Wiejska 10

00-902 Warszawa

dot. stanowiska branży produkcyjnej urzędzeń grzewczych na paliwa stałe – węgiel, biomasę w aspekcie działań na rzecz ograniczenia emisji z sektora komunalno-bytowego i epizodów smogowych rekomendowanych przez KERM.

Szanowny Panie Profesorze,

Poprawa jakości powietrza w Polsce, zwłaszcza ograniczanie wielkości *niskiej emisji* powodowanej spalaniem paliw stałych – węglowych i biomasowych w sektorze komunalno-bytowym oraz przeciwdziałanie występowaniu epizodów *smogowych*, jest jednym z priorytetów działania w obszarze ochrony środowiska, w szczególności ochrony powietrza i ochrony zdrowia. Krajowy Program Ochrony Powietrza (KPOP) przyjęty przez Ministra Środowiska we wrześniu 2015 roku jest odpowiedzią na stojące przed Polską wyzwania związane z poprawą jakości powietrza. Jego celem jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski. Jako strategiczny dokument zawiera wytyczne niezbędnych kompleksowych działań na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zarówno niezbędnych działań legislacyjnych, jak i wsparcia finansowego dla restrukturyzacji rozproszonego ciepłownictwa, ze szczególnym uwzględnieniem sektora indywidualnych gospodarstw domowych. Jednym z pierwszych aktów prawnych stanowiących podstawę realizacji działań ujętych w KPOP jest tzw. *ustawa antysmogowa* – Ustawa z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska, (Dz. U. z 2015 r. poz. 1593), która daje jednostkom samorządu terytorialnego – sejmikom wojewódzkim możliwość podejmowania decyzji ograniczających lub wręcz zakazujących eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie

określonych paliw. Wykorzystują tą możliwość już dwa województwa – śląskie i małopolskie. Jednak bez działań na poziomie krajowym, porządkującym rynek urządzeń grzewczych nie uzyska się oczekiwanego poziomu poprawy jakości powietrza. Niezbędnymi działaniami na poziomie krajowym jest jak najszybsze wprowadzenie uregulowań prawnych dotyczących standardów energetyczno-emisyjnych dla urządzeń grzewczych małej mocy oraz standardów jakościowych dla paliw stałych, zwłaszcza węgla stosowanego jako paliwo w sektorze komunalno-bytowym.

Powstała w strukturze Polskiej Izby Ekologii, pod koniec 2012 r. Platforma Producentów Urządzeń Grzewczych na Paliwa Stałe (PPUGPS PIE) za niezbędne uznała podjęcie działań dla wprowadzenia ujednoliconych w skali kraju wymagań energetyczno-emisyjnych kotłów c.o., o mocy poniżej 500kW na paliwa stałe, instalowanych w sektorze komunalno-bytowym w ramach programów redukcji wielkości *niskiej emisji* oraz kontroli stanu tych instalacji przez odpowiednie służby (np. kominiarskie). Równocześnie wielokrotnie postulowała o jak najszybsze wprowadzenie norm jakościowych dla paliw stałych stosowanych w sektorze komunalno-bytowym, systemu nadzoru nad rynkiem paliw, z jednoczesnym wyeliminowaniem z rynku poza sortymentowych mułów i flotokoncentratów węglowych, (załącznik 1, str. 26-28).

Od września ubiegłego roku w Ministerstwie Rozwoju trwają prace na *Projektem 2016/09/23 Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia... 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwa stałe*. Natomiast prace nad *Projektem z dnia 04.12.2014 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia....r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych*, rozpoczęte w 2014 roku, do dnia dzisiejszego nie zakończyły się sukcesem.

Występujące w ostatnim czasie długotrwałe *epizody smogowe*, zagrażające zdrowiu i środowisku spowodowały kolejną już dyskusję nad sposobami ograniczenia niskiej emisji, które w krótkim czasie skutkowałyby poprawą jakości powietrza w Polsce. W wyniku tego Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zarekomendował oprócz wielokierunkowych przedsięwzięć (<http://centrumprasowe.pap.pl/cp/pl/news/info/69077,4,cir-obradowala-rada-ministrow-%28komunikat%29>):

- *maksymalne przyspieszenie prac nad rozporządzeniem w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe, które powinno zostać przyjęte najpóźniej do końca kwietnia 2017 r., tak aby jego postanowienia zaczęły obowiązywać jeszcze przed rozpoczęciem sezonu grzewczego 2017/2018;*
- *pilne wprowadzenie rozporządzenia w sprawie norm jakościowych dla paliw stałych, które powinno zostać przyjęte jeszcze w I kwartale 2017 r., po wprowadzeniu zmian do ustawy o monitorowaniu i kontroli jakości paliw.*

Polska Izba Ekologii zrzeszająca ponad 170 podmiotów gospodarczych, w tym przedsiębiorstwa branży producenckiej urządzeń grzewczych, zwłaszcza kotłów c.o. na paliwa stałe – węglowe i biomasowe oraz producentów węgla, z niepokojem przyjmuje zapowiedź przyspieszenia

obowiązania *ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW z dnia.....2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe; projekt 2017/01/17*, już od 1 października 2017 roku. Nasze zaniepokojenie budzi także jego treść. Po przeanalizowaniu ww. projektu rozporządzenia musimy stwierdzić, że przepisy, pomimo zgłoszenia wielu uwag przez producentów kotłów oraz jednostki naukowo-badawcze projekt ten nie uwzględnia prawie żadnej z ww. uwag i w obecnym brzmieniu stanowi określone i realne zagrożenie dla rentowności branży produkcyjnej przedmiotowych kotłów c.o. i sektora paliwowego (zapewnienie odpowiedniej ilości paliwa o wymaganych właściwościach). Ponadto naszym zdaniem wymiana kotłów wg założeń tego projektu nie przyniesie oczekiwanej, szybkiej poprawy jakości powietrza, ponieważ instalowanie wysokoefektywnych energetycznie i niskoemisyjnych kotłów, spełniających wymagania BAT u osób indywidualnych, winno być przede wszystkim poprzedzone przedsięwzięciami zmniejszającymi zapotrzebowanie na energię budynków mieszkalnych - termomodernizacją. W przeciwnym wypadku koszty eksploatacji takich instalacji kotłowych będą wysokie, co przy wysokich kosztach zainstalowania nowoczesnego kotła i instalacji odprowadzania spalin, będzie nie do udźwignięcia przez uboższą część społeczeństwa (załącznik nr 1, str. 7-9) – przyczyni się istotnie do zagrożenia ubóstwem energetycznym, a co za tym idzie – wykluczeniem społecznym. Wspomniane powyżej zagrożenie dla branży wynika przede wszystkim z braku odpowiednio okresu, przewidzianego na optymalizację nakładów na produkcję nowoczesnych instalacji, skutkującą odpowiednio niskimi kosztami zakupu dla właścicieli indywidualnych gospodarstw domowych, w tym na:

- dopracowanie i wdrożenie do produkcji wysokoefektywnych kotłów c.o. o mocy do 500kW, zarówno w zakresie konstrukcji zapewniającej realizację czystego spalania paliw stałych w warstwie, technologii, która ma zastosowanie w tych urządzeniach grzewczych, dla zapewnienia minimalizacji wielkości emisji cząstek stałych (TSP/PM, PM10, PM2.5, w tym sadzy BC oraz CO, NMLZO, PCDD/Fs, benzo(a)pirenu i innych WWA;
- dostosowania odpowiedniego oprzyrządowania zapewniającego sterowanie i kontrolę procesu spalania;
- dostosowania odpowiednich materiałów ceramicznych, stalowych i żeliwnych dla zapewnienia odpowiednio długiego cyklu życia urządzenia;
- uzyskanie odpowiednich certyfikatów jakości z laboratoriów akredytowanych przez PCA, na zgodność z aktualnie obowiązującą normą PN-EN 303-5:2012.

Zbyt krótki okres dostosowania produkcji do wytwarzania nowoczesnych kotłów c.o. małej mocy na paliwa stałe dla krajowych przedsiębiorstw będzie skutkować licznymi upadłościami polskich firm i jednoczesnym napływem zagranicznych produktów – kotłów węglowych i kotłów na stałe biopaliwa.

Niezależnie od wyżej omówionych problemów związanych z produkcją nowoczesnych kotłów c.o. małej mocy, ostatnia wersja przedmiotowego rozporządzenia, z dnia 17 stycznia 2017 r., pomimo zgłaszania uwag przez producentów kotłów oraz jednostki badawcze, zawiera:

- bardzo restrykcyjne standardy emisyjne w stosunku do aktualnie dostępnych na rynku kotłów o mocy do 500kW, bez uwzględnienia stopniowego dochodzenia do produktów o najwyższych parametrach energetyczno-emisyjnych, zbliżonych do poziomu określonego Rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/1189, będzie obowiązywać od 01.01.2020 r.), na wzór innych krajów, np. Republika Czeska;
- wiele niespójności, w tym brak istotnych wymagań jakościowych dla kotłów c.o. (np. sprawności energetycznej), które jednoznacznie przekładają się na wielkość emisji zanieczyszczeń i oszczędność energii pierwotnej. Projekt rozporządzenia nie zawiera podstawowego wymagania dla urządzeń grzewczych, jakim jest sprawność energetyczna. Zapis § 4. *„Do kotłów wyprodukowanych, a niewprowadzonych do obrotu ani do użytkowania przed dniem 1 października 2017 r. przepisy niniejszego rozporządzenia stosuje się od dnia 1 lipca 2018 r.”*, jest nieprecyzyjny. Z jego treści wynika konieczność dostosowania parametrów nowych, niewprowadzonych jeszcze do obrotu kotłów do wymagań rozporządzenia, co technicznie nie będzie możliwe i spowoduje straty u producentów, a może nawet załamanie produkcji. Z kolei zapis § 2.1 *„Kotły spełniają graniczne wartości emisji określone w załączniku do rozporządzenia. 2. W konstrukcji kotłów zakazuje się stosowania rusztu awaryjnego.”* sugeruje, że rozporządzenie dotyczy tylko kotłów z automatycznym podawaniem paliwa, ponieważ kotły z ręcznym podawaniem paliwa, jako kotły komorowe z rusztem stałym muszą posiadać taki ruszt.

Polska branża produkująca kotły małej mocy opalane paliwami stałymi – węglem i stałymi biopaliwami jest nie tylko jedną z największych w Europie, ale też słynącą ze swoich nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Niektóre z ich produktów są eksportowane za granicę, np. kotły pelletowe, znajdując się na niemieckiej liście BAFA. Instalowanie polskich kotłów pelletowych w miejsce kotłów olejowych, czy gazowych jest dofinansowywane w ramach odpowiednich programów wsparcia za granicą, np. w Niemczech, (załącznik 1 str. 25), gdzie poza kotłami, także pellet drzewny sprowadzany jest z Polski. Natomiast w Polsce, co dziwi można zaobserwować działania całkiem przeciwne, kiedy dofinansowywane są kotły olejowe i gazowe (Kraków), a użytkowanie kotłów pelletowych zostało zabronione. W tym miejscu należy podkreślić, że czym innym jest dostępność na rynku odpowiedniej jakości urządzeń grzewczych dla sektora komunalno-bytowego, a czym innym jest wsparcie finansowe instalowania kotłów c.o. typu BAT, jako działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

Poprawa jakości powietrza oraz ograniczenie wielkości emisji szkodliwych substancji do powietrza jest dla Polskiego Rządu jednym z najważniejszych priorytetów, uwzględnionych w kluczowej dla rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej *Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju*. *„Wiodąca w niej jest zasada zrównoważonego rozwoju całego kraju w wymiarze gospodarczym,*

społecznym, środowiskowym i terytorialnym oraz założenie, że z efektów Strategii skorzystają wszyscy obywatele.”

Rekomendowane przyspieszenie wprowadzenia tak ostrych wymagań dla urządzeń grzewczych na paliwa dla sektora bytowo-komunalnego jest w u w sprzeczności z w/w zasadą zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa energetycznego Polski. Nasz kraj nie posiada odpowiednich zasobów paliw ciekłych i gazowych, a paliwa sprowadzane z zagranicy, w szczególności gaz są bardzo drogie, posiada natomiast paliwa stałe kopalne i odnawialne (biomasę). W tym miejscu należy podkreślić, że to nie paliwa stałe są odpowiedzialne za zanieczyszczanie środowiska, ale technologie ich spalania, z uwzględnieniem pierwotnych i wtórnych metod ograniczania emisji (zwłaszcza systemów odpylania, elektrofiltrów) uzasadnionych ekonomicznie do implementacji w instalacjach małej mocy. Trzeba pamiętać, że nowoczesne instalacje spalania małej mocy stawiają określone wymagania w zakresie jakości paliwa stałego, co winno przyczynić się do rozwoju innowacyjnych przedsięwzięć w zakresie wytwarzania kwalifikowanych paliw stałych, (załącznik 1 str. 13). Zważywszy na powyższe nie ma racjonalnych przesłanek, by w podejmowanych działaniach na rzecz poprawy jakości powietrza, oprócz uzasadnionego promowania odnawialnych źródeł energii, w tak ekspresowym tempie eliminować wykorzystanie posiadanych zasobów surowcowych (węgla i biomasy) w odniesieniu do paliw stałych, z których w ekonomiczny sposób można pozyskiwać czyste ciepło w rozproszonych źródłach spalania małej mocy, pamiętając, że Polska zalicza się w dalszym ciągu do grupy państw o poziomie ubóstwa energetycznego powyżej średniej UE (załącznik 1, str. 7-9).

Reasumując, postulujemy rozważne, wieloaspektowe systemowe podejście do rozwiązania problemu, z uwzględnieniem *wiodącej zasady zrównoważonego rozwoju całego kraju, określonej w Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju*, w tym w aktualnej sytuacji w odniesieniu do:

- ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW z dnia.....2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe; projekt 2017/01/17; powrotu do terminu obowiązywania od 1 stycznia 2018 (terminu uzgodnionego w konsultacjach społecznych) z jednoczesnym skorygowaniem zapisów, według ww. uwag, tak by rzeczywiście służyło ono także polskiej branży produkcyjnej urządzeń grzewczych na paliwa stałe oraz kwalifikowanych paliw stałych i przyczyniało się do redukcji wielkości emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego (załącznik 1, str. 22-23);
- planowanego wprowadzenia „rozporządzenia w sprawie norm jakościowych dla paliw stałych, które powinno zostać przyjęte jeszcze w I kwartale 2017 r., po wprowadzeniu zmian do ustawy o monitorowaniu i kontroli jakości paliw”; uwzględnienia standardów jakości kwalifikowanych paliw stałych (nadzoru nad rynkiem paliw stałych), co zapewni dotrzymanie poziomów emisji pyłu, OGC, CO, deklarowanych w certyfikatach kotłów klasy 5, według PN-EN 303-5:2012 eksploatowanych w warunkach terenowych; przyczyni się to

także do rozwoju innowacyjności w sektorze paliw, w zakresie kwalifikowanych paliw węglowych i biomasowych, (załącznik 1, str. 13-15);

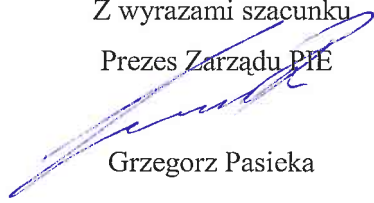
- ujednoczonego systemu wsparcia finansowego wymiany starych instalacji spalania w sektorze mieszkaniowym na dostępne ekonomicznie źródła energii, uwzględniając strategię OZE i bezpieczeństwa energetycznego kraju z uwzględnieniem hierarchii stosowania urządzeń grzewczych: biomasę, węgiel, pompy ciepła, gaz (ale tylko kotły kondensacyjne), (załącznik 1, str. 23-26);
- wprowadzenia systemu kontroli stanu instalacji spalania, z uwzględnieniem służb kominiarskich; których obowiązkiem aktualnie jest kontrola systemu odprowadzania spalin, zgodnie z rozporządzeniami dotyczącymi bezpieczeństwa przeciwpożarowego i prawa budowlanego, (załącznik 1, str. 15-17).

Uważamy, że konieczne jest rozważnie wprowadzenie oddzielnej ustawy dotyczącej jakości powietrza w Polsce, a przynajmniej w odniesieniu do ustawy dotyczącej sektora komunalno-bytowego, która systemowo porządkowałaby zagadnienia dotyczące ograniczania emisji nie tylko z sektora mieszkaniowego (urządzenia grzewcze o mocy do 50kW), ale także ze źródeł do 1MW. Te źródła do tej pory w Polsce nie są objęte uregulowaniami prawnymi (standardami emisji), a mają one także określony wkład w niską emisję (*wysokość emitora poniżej 40m*).

Mając nadzieję na wsparcie naszego stanowiska przez Narodową Radę Rozwoju przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej w podejmowanych działaniach na rzecz poprawy jakości powietrza, ograniczania niskiej emisji powodowanej przez sektor mieszkaniowy, tym samym, ochrony zdrowia i poprawy jakości życia społeczeństwa Polski, z jednoczesnym zapewnieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego, pozostaję

Z wyrazami szacunku

Prezes Zarządu PIE

Grzegorz Pasieka

Załącznik 1: Stanowisko w sprawie działań rekomendowanych przez KERM na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce.

Kopie:

- PIE a/a
- Mateusz Morawiecki, Wicepremier Rady Ministrów, Minister Rozwój i Finansów
- Jan Szyszko, Minister Środowiska